3/10/84

Χρωστάνας

Τί γίνονται τά περιφερειακά;

Αὐτόνομα θά εἶναι ἀπό φέτος τά δύο θέατρα πού εἶχε ἱδρύσει τό Κρατικό Θέατρο Βορείου Ἑλλάδος, δηλαδή οἱ σκηνές τῆς Θράκης καί τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, πού ἑδρεύει στίς Σέρρες. Καί ἔχουν ὁρισθεῖ καί οἱ ὑπεύθυνοι τῶν θεάτρων αὐτῶν. Ὡστόσο, μπήκε ὁ Ὀκτώβριος καί δέν ἀκούσαμε τίποτε (τουλάχιστον δέν ἀνακοινώθηκε) γιά προσλήψεις ἠθοποιῶν, ρεπερτόρια, σκηνοθέτες ἤ ἐναρξη παραστάσεων. Τί γίνεται, σχετικά;

Νέο ρεκόρ ταχύτητος

Πρίν ἀπό κάποιους μήνες οἱ ἐργαζόμενοι στό ΚΘΒΕ εἶχαν ἐκλέξει τόν ἐκπρόσωπό τους, τόν προϊστάμενο τῶν μηχανικῶν σκηνῆς κ. Πελοπίδα Μοντζούκα, γιά νά διοριστεί στό διοικητικό συμβούλιο τοῦ θεάτρου αὐτοῦ, ὅπως εἶχε ὑποσχεθεῖ τό ὑπουργεῖο. Μέ τήν ταχύτητα πού διακρίνει τό ἀρμόδιο ὑπουργεῖο στήν προώθηση τῶν θεμάτων, ὁ ἐν λόγω ἐκπρόσωπος ὁκόμη περιμένει τόν διορισμό του, πρός δόξαν τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν.

Καί γιά νά μήν ξεχνιόμαστε: ἡ δεύτερη κρατική σκηνή παραμένει χωρίς καλλιτεχνική ἐπιτροπή ἕνα τρίμηνο περίπου. Ρεκόρ, καί στήν περίπτωση αὐτή, ταχύτητας. Πῶς λειτουργεί, ὁράγε, τό ΚΘΒΕ σέ θέματα ὁρμοδιότητας τῆς καλλιτεχνικῆς ἐπιτροπῆς; Θά ἦταν πολύ ἐνδιαφέρον νά τό πληροφορηθεῖ κανείς, σάν δείγμα καί παράδειγμα ταχείας ἐπιλύσεως θεμάτων.

Καί πάλι ἔκθεση σημαντική

Τό Βοφοπσύλειο ἀνήγγειλε τό πρόγραμμά του γιά τό δίμηνο Σεπτεμβρίου - Ὀκτωβρίου καί ὑπάρχουν κάποιες ἐνδιαφέρουσες ἐκδηλώσεις. Σίγουρα, ὅμως, ξεχωρίζει ἡ ἔκθεση ἔργων Παρθένη πού θά ἐγκαινιασθεῖ αὐτόν τόν μήνα. Οἱ Θεσσαλονικεῖς θά ἔχουν τήν εὐκαιρία νά χαροῦν τό ἔργο ἑνός ἀπό τούς σημαντικότερους ζωγράφους τοῦ αἰώνα μας, ἑνός καλλιτέχνη πού σφρόγισε μέ τήν προσωπικότητά του τίς ἑλληνικές εἰκαστικές τέχνες.

Τό κοινό μας ἐπιβραβεύει

Εἶναι πολύ εὐχάριστο τό ὅτι οἱ παραστάσεις τοῦ Θεάτρου Τέχνης ἐπί τρεῖς ἑβδομάδες στό μεγάλο θέατρο τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν, μέ τό ἔργο «Οὔτε κρύο, οὔτε ζέστη» τοῦ Κραΐτς, γνώρισαν ἐπιτυχία, ὄχι μόνο καλλιτεχνική ἀλλά καί [illegible]

Στά βήματα τῆς μητέρας της, Κυβέλης

Η «κοντέσσα» Αλίκη καί τά μυστικά της

Στό θέατρο ἀπό τά τρία χρόνια της Φεύγοντας ἀπό τίς δυό δικτατορίες

Μιά «κοντέσα» τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου, ἡ Αλίκη, ἔρχεται στή Θεσσαλονίκη γιά σειρά παραστάσεων, μέχρι τό τέλος τοῦ μηνός, μέ τό ἔργο τοῦ Ξενόπουλου «Τό μυστικό τῆς κοντέσας Βαλέραινας», τοῦ θαυμάσιου ἔργου πού πρίν 22 χρόνια ἔπαιξε πάλι στή Θεσσαλονίκη ἡ μεγάλη Κυβέλη, μητέρα τῆς Αλίκης.

Ποιά εἶναι ἡ Αλίκη; Γιά τούς μεσήλικες ἡ τούς μεγαλύτερους ἡ ἠθοποιός αὐτή εἶναι ἕνα ἀπό τό πιό γνωστό ὀνόματα, καθώς ἡ θεατρική της δραστηριότητα στήν Ελλάδα εἶχε κορυφωθεῖ πρίν τόν πόλεμο. Γιά τούς νεώτερους τό ὄνομα εἶναι γνωστό ἀπό βιβλία μόνο καί ἐφημερίδες, κυρίως χόρη στήν τωρινή της δραστηριότητα.

Η Αλίκη, ὄντας κόρη τῆς Κυβέλης καί τοῦ μεγάλου θεατρικοῦ ἐπιχειρηματία Κώστα Θεοδωρίδη, ἔκανε τήν ἐμφάνιαή της στή σκηνή σέ ἡλικία τριῶν χρόνων, στή φάρσα «Τό καθάρσιο τοῦ μωροῦ», πού ἀνέβασε ὁ θίασος τῆς μητέρας της. Οπως λέει ἡ ἴδια ἡ Αλίκη, ὁ πρῶτος αὐτός ρόλας της ἦταν νά κάθεται γυμνή σ' ἕνα δοχεῖο νυχτός καί νά περιμένει νά τῆς δώσουν τό καθάρσιο».

Παράλληλα μέ τίς γυμνασιακές της σπουδές, ἡ Αλίκη ἔπαιζε καί στό θέατρο, φυσικά στό θίασο τῆς μητέρας της. Σπούδασε στή συνέχεια θέατρο στό κονσερβατουάρ τῶν Παρισίων καί τά καλοκαίρια ἐρχόταν στήν Αθήνα, ὅπου ἔπαιζε μέ τή μητέρα της, τό Βεάκη, τό Νέζερ, τήν Αλκαίου κ.ἀ. Στά 1928 «κλέφτηκε» μέ τόν Κώστα Μουσούρη καί οἱ γονεῖς τῆς ἔκλεισαν τήν πόρτα.

Τά δύο θέατρα

Μέ τόν Κώστα Μουσούρη ἡ Αλίκη ἔζησε δέκα χρόνια πλούσια σέ θεατρική προσφορά. Δημισύργησαν δικό τους θίασο καί δημιούργησαν καί δύο θέατρα: τό χειμερινό «Θέατρο Αλίκη» στήν πλατεία Καρύτση, πού τώρα εἶναι γνωστό σάν «Θέατρο Μουσούρη» καί τό θερινό «Θέατρο Αλίκη», στήν ὁδά 3ης Σεπτεμβρίου, ὁπου σήμερα εἶναι τό «Ακρόαμα». Ο θίασος τοῦ ζεύγους εἶχε μεγάλη καί σημαντική δραστηριότητα. Ἔπαιξε ἔργα Σώου, Τολστόι, Ἰψεν, Πανιόλ, Ξενόπουλου, Χόρν, Μελά κ.ἀ., ἐνώ δέν ἦταν λίγες οἱ φορές πού ἀνεβάστηκαν ἔργα Ελλήνων συγγραφέων πού γράφηκαν εἰδικά γιά τό θίασο [illegible]

ἡ Αλίκη:

–Τό 1937 θά ἀνεβάζαμε τήν «Αγία Ἰωάννα» τοῦ Μπέρναρντ Σώ. Σκηνοθέτης ὁ Σπύρος Μελάς πού δέν ξέρω γιά ποιά λόγο θεώρησε καλά νά φέρει στήν πρεμιέρα τόν ἴδια τό Μεταξά! Γι' αὐτή μας τήν πράξη... δίκαια τιμωρηθήκαμε. Ολη τή νύχτα περιμέναμε νά βγοῦν οἱ ἐφημερίδες γιά νά δοῦμε τί μάς ἔγραψαν οἱ κριτικοί. Τότε ἔγραφαν ἀμέσως μετά τήν πρεμιέρα. Καί οἱ ἐφημερίδες βγήκαν, ἀλλά οὔτε κάν ἀνέφεραν ὅτι δόθηκε ἡ πρεμιέρα. Κάποιος ὑπουργός μάς εἰδοποίησε ὅτι ἔπρεπε νά κατεβάσουμε τό ἔργο γιατί... «γελοιοποιεί τόν βασιλέα». Κατόπιν αὐτοῦ δέν εἶχα καμιά διάθεση νά μείνω στήν Ελλάδα. Μισούσα ἀνέκαθεν τούς φασίστες. Εκ τῶν πραγμάτων δέν μπορούσα νά συνεχίσω. Εἴχαμε προγραμματίσει μιά σειρά ἔργων πού μιλοῦσαν γιά τή φτώχεια ἡ τήν ἀθλια ἠθική τῶν ἀστῶν καί τά ἀπέρριψαν ὅλα».

Ετσι ἡ Αλίκη, τό 1939, ἀφήνοντας πίσω δύο θέατρα πού ἔφεραν τό ὄνομά της καί μιά πετυχημένη καριέρα, ἔφυγε γιά τήν Αμερική, ἀποφασισμένη νά μή γυρίσει ὅσο θά διοικοῦσε ὁ Μεταξός.

Στήν Αμερική

Η Αλίκη πόλεψε στήν Αμερική. Δούλεψε στό ραδιόφωνο, λίγο στήν τηλεόραση καί στό θέατρο. ξεκινώντας πάλι ἀπό τήν ἀρχή, μιά καί ἦταν ἄγνωστη στά ἐκεί κοινό καί εἶχε νά ἀντιμετωπίσει μεγάλες δυσκολίες. Λέει ἡ ἴδια:

–Οταν βρίσκεσαι σέ ξένον τόπο, χωρίς φίλους καί γνωριμίες, ὁπότε χεις, ἔστω καί ἀσήμαντο, σοῦ φαίνεται πολύ μεγάλο. Ημουν γνωστή στόν τόπο μου, ἐκεῖ ὅμως δέν μέ ἤξερε κανείς. Ανωνίστικα ἀπό τήν ἀρχή καί συνέχεια ἡ Αλίκη ξαναπῆγε στήν Αμερική καί ἐκεῖ ἵδρυσε τόν «Ομιλο ὀρχαίου δράματος» ὁπου σκηνοθέτησε ἡ ἔπαιξε σέ ἔργα Αἰσχύλου, Σοφοκλῆ, Εὐριπίδη καί Αριστοφάνη.

Γιά λόγους ὑγείας ἀποσύρθηκε ἀπό τό θέατρο καί τό 1967 ἦλθε στήν Ελλάδα. Αλλό τότε καί πάλι ἔγινε δικτατορία. Ετσι ἀποφάσισε νό ἐγκαταλείψει γιά μιά ἀκόμη φορά τήν Αθήνα.

–Δέν μπορούσαμε νά ζήσουμε σέ μιά Ελλάδα Ελλήνων Χριστιανῶν. Αδύνατον, λέει ἡ Αλίκη.

Πήγε πρῶτα στήν Αμερική καί στή συνέχεια ἀτή Σουηδία, ὅπου ἔμειναν μέχρι τό 1974. Ξαναγύρισε στήν Ελλάδα, ὅπου ὅμως εἶχε μιά σειρά ἀπό πένθη, καθώς πέθανε ὁ πατέρας της, λίγο ἀργότερα ἡ μητέρα της καί [illegible]

ποιούς, μέ μεγάλο ταλέντο, πού ὅμως μένει ἀνεκμετάλλευτο. Οἱ πρωταγωνιστές δέν τούς δίνουν εὐκαιρίες. Βλέπετε, σήμερα τά θέατρα κάνουν ἐμπόριο καί γιά νά πετύχουν χρειάζονται «ἐμπορεύσιμα εἴδη», δηλαδή φίρμες. Δέν τούς κατηγορῶ... ἴσως δέν μποροῦν νά κάνουν ἄλλιώς. Ο κι τόν θυμάμαι στό σπίτι νά κουβεντιάζει μέ τή μητέρα μου. Στά 15 χρόνια μου ἔπαιξα γιά πρώτη φορά σέ ἔργο του. Ακολούθησαν καί ἄλλα. Αργότερα ἔγραψε γιά μένα τήν «Ανιέζα». Ἐχω τήν ἐντύπωση ὅτι ζεῖ ἀκόμη καί ὅτι ἀνεβάζω πάλι ἔργο του... τόν νιώθω κοντά μου».

Η Αλίκη στό ρόλο τῆς Βαλέραινας.

Μία κοντέσα

Η Αλίκη μέ τό ὀνέθασμα τῆς «Καντέσας Βαλέραινας» στή Θεσσαλονίκη θέλει νά τιμήσει τή μνήμη τῆς μητέρας της, τῆς ἀξέχαστης Κυβέλης πού παρουσίασε τό ρόλο αὐτό μέ τό ΚΘΒΕ, στά πρώτα χρόνια τῆς δραστηριότητός του, στά χρόνια τοῦ Καραντινοῦ. Γιό νά τιμήσει τό γεγονός ἐκεῖνα, ἡ Αλίκη ἑτοιμάζει τή διοργάνωση μιάς θραδιάς γύρω ἀπό τήν ἀξέχαστη ἠθοποιό.

Στά «Μυστικό τῆς καντέσας Βαλέραινας» βλέπουμε πῶς πολεμόει καί πῶς, στήν ὀνάγκη, πεθαίνει ὁ ὀνώτερος ἄνθρωπος, γιά τήν τιμή του, τά ἰδανικό του, τή συνείδησή του. Ετσι ἔχουμε στό ἔργο αὐτό τοῦ Ξενόπουλου τή σύγκρουση τῆς παλιάς καί τῆς νέας γενιάς, ἀλλά καί τοῦ παλιοῦ καί νέου κόσμου. Τό «ἱερό μυστικό» πού κρατόει ἡ κοντέσα Βαλέραινα εἶναι οὐσιαστικά οἱ μεγάλες ἀνθρώπινες ἀξίες πού δέν ξεπουλιοῦνται μέ τίποτα. Η γηραιά δέσποινα δέν δέχεται νά θυσιάσει τόν ὅρκο της καί προπαντός τήν τιμή της, γιό νά σωθεῖ τά σπιτικό της ἀπό τήν πείνα καί τόν ἐξευτελισμό. Ο Ξενόπαυλος μέ τή Βαλέραινα δημιούργησε ἴσως τό σημαντικότερο πρόσωπο τοῦ θεατρικοῦ ταυ ἔργου στό σύνολα.

Στήν Αθήνα τό ἔργο παίχτηκε μέ ἐπιτυχία. Ενας κριτικός ἔγραψε: «Η Αλίκη δέν παίζει τήν κοντέσα Βαλέραινα, εἶναι ἡ κοντέσα Βαλέραινα». Μετά τή Θεσσαλονίκη, οἱ παραστάσεις τοῦ ἔργου τοῦ Ξενόπουλου θά συνεχιστοῦν στό ἀθηναϊκό θέατρο «Πύλη». Γιά μιά ὁκόμη φορά ἡ Αλίκη ἔχει ὠραία σχέδια. Τό κτίριο τοῦ θεάτρου εἶναι δίπατο. Στήν κάτω αἴθουσα θά γίνονται ἐκθέσεις ζωγραφικῆς, γλυπτικῆς, φωτογροφίας. Κάθε Δευτέρα θά πραγματοποιοῦνται ὁμιλίες καί συναυλίες καί τό [illegible]

Η Φαννύ Αρντάν καί ὁ Βιττόριο Γκάσμαν σέ μιά σκηνή τοῦ φίλμ «Μπιενβενούτα» τοῦ Ντελβώ.

Καινούρια φίλμ

Αρχισε νά γυρίζεται ἡ νέα ταινία τοῦ Τζέημς Μπόντ

«Από μιά θέα γιά νά σκοτώσεις» καί πάλι μέ τόν Ρότζερ Μούρ

Ετοιμάζεται ἡ κοινούργια περιπέτεια Τζέημς Μπόντ, μέ πρωταγωνιστή πάλι τόν Ρότζερ Μούρ, πού γιά ἑβδομη φορά θά ὑποδυθεῖ τόν μυστικό πράκτορα 007. Τίτλος τῆς ταινίας: «Από μιά θέα γιά νά σκοτώσεις». Τό φίλμ αὐτό θά σκηνοθετήσει ὁ Τζών Γκλέν πού θά πραγματοποιήσει ἔτσι τήν τρίτη του ταινία στό θέμα Τζέημς Μπόντ.

Τό γύριομα τῆς ταινίας ἐπρόκειτο νά ἀρχίσει τόν Ιούνιο, ἀλλά καθυστέρησε ἐξ αἰτίας τῆς μεγάλης πυρκαγιάς στό στούντιο Πάινγουντ πού κατέστρεψε πολλά ἀπό τά πλατώ τοῦ Τζέημς Μπόντ, ἀλλό καί ὁλλα στοιχεία χρήσιμα γιά τό γύρισμα ταινιῶν τοῦ εἴδους. Ο τελευταίος πού χρηαιμοποίησε τίς ἐγκαταστάσεις αὐτές ἦταν ὁ σκηνοθέτης Ρίντλεϋ Σκότ γιά τήν ταινία «Θρύλος». Τώρα γίνονται προσπάθειες νά ἑτοιμασθοῦν τά πάντα γρήγορα. Στό μεταξύ γυρίζονται τά ἐξωτερικά τῆς ταινίας στήν Γαλλία καί στό Σάν Φραντσίσκο.

Ο Μπέν Κίνγκολεύ, πού ἔγινε διάσημος μέ τόν «Γκάντι», ἡ Κάρεν Μπλάκ, ὁ Μάτι Ντίλλον καί ἡ Σόφι Μαρσέλ πρωταγωνιστοῦν στήν ταινία «Η εὐνοούμενη» πού σκηνοθέτησε ὁ Ντέηβιντ Τζόουνς καί θασίζεται σέ μιά ἱστορία τοῦ 18ου αἰώνα. Βασικό πρόσωπο εἶναι ἡ ὠραία Αἰμέ Ντυμπρούκ Ντέ Ριθερύ πού πιάνεται ἀπό τήν Αλγερινούς πειρατές καί προσφέρεται σάν δῶρο στόν Τούρκο σουλτάνο. Η γυναῖκα ἐκείνη ἔγινε ἡ πιό ἰσχυρή προσωπικότητα τῆς Οθωμανικῆς αὐτοκρατορίας τοῦ καιροῦ της.

Ο Τζάκ Νίκολσον ἀγόρασε ἀντί 250.000 δολλαρίων τά δικαιώματα τοῦ θιθλίου τοῦ Μπέν Γουαίηντερ «Η δολοφονία τοῦ Ναπολέοντα» καί σκοπεύει νό εἶναι ὁ παραγωγός καί ὁ πρωτογωνιστής τοῦ φίλμ πού θά γυριστεί μέ θάση τό ὁμφιλεγάμενο αὐτό θιθλίο.

Δυό μεγάλες ταινίες, ἡ μιό συνέχεια τῆς ἄλλης, θά γυριστοῦν μέ θάση τό μυθιστόρημα ἐπιστημονικῆς φαντασίας τοῦ Ρόν Χιούμπαρτ «Πεδίο μάχης ἡ γῆ-ἔνας θρύλος τοῦ ἔτους 3.000». Καθένα ἀπό τό φίλμ αὐτά ὑπολαγίζεται νά στοιχίσει 20 ἑκατομμύρια δολλάρια Σκηνοθέτης θά εἶναι ὁ Κέν Αννάκιν καί σεναρίστας ὁ Πολάνσκυ. Γιό τόν θασικό ρόλο τῶν δύο φίλμ ἀναζητεῖται νέο ταλέντο ἡλικίας 18 χρόνων.

Από τά πολύ σημαντικά φίλμ τοῦ τελευταίου καιροῦ θεωρεῖται ἡ νέα ταινία τοῦ Αντρέ Ντελβώ «Μπιενβενούτα» μέ πρωταγωνιστές τόν Βιττόριο Γκάσμαν, τήν Φαννύ Αρντάν καί τήν Φρανσουάζ Φαμπιάν. Τό φίλμ θεωρήθηκε «ἔργο τέχνης» καί ἀφηγεῖται τήν ἱστορία δύο συγγραφέων, μιάς γυναίκας καί ἑνός ἄντρα, οἱ ὁποῖοι συνεργάζονται σέ μιά ταινία. Ετσι παράλληλα μέ τήν θασική ἱστορία, ὑπάρχει καί μιά δεύτερη πού ἀναφέρεται στά ἴδιο τό φίλμ πού

Τό ἑλληνικό διήγημα

ΠΩΣ ΠΕΘΑΝΕ Ο ΛΗΣΤΗΣ ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΦΟΒΟΣ

Τού Φώτη Κόντογλου

Μ' ΑΛΛΑ λόγια πώς τόν σκοτώσανε. Βέβαια τούς ληστές τούς σκοτώνουν. Αλλά, νυστασμένε μου ἀναγνώστη, λάθε, σέ παρακαλώ, λίγη ὑπομονή· δέν εἶμαι ὅσο κουτός φαντάζεσαι, πού νά κουράζω ἄδικα τά δικά μου μάτια ὡς καί τῆς ἀφεντιάς σου, ἱστορώντας σου ἕνα πράμα πού μπορεῖς κ' ἐσύ ἀτός σου νά εἴδες ἐνα ἀμοιο μέ τά μάτια σου.

Ο Φόβος δέ σκοτώθηκε ὁπως ὅλοι οἱ λητές· ἐξ ἄλλου εἰμαστε πολύ λίγοι παρόν στό τουφέκισμα, κι ἀπό μιάν ὅλλη μεριά εἶναι ἔτσι νόστιμη ἡ ἱστορία μου, πού, μ' ὅλο πού τά στόμα μου εἶναι δίχως χάρες, δέ θά στεναχωρεθεῖς, γιατί ἀ Θεός πιπέρωσε τά συντέλεια τοῦ μακαρίτη Ἰγνάτιου, μέ τράπο πού θά σοῦ φανεῖ τό ἱστόρημά μου σά στρεῖδι τοῦ Πόρτο. Μπορεῖ ὁκόμα νά σοῦ ἔρτει σά μιά σπιρτόζλα πρέζα ταμπάκος, καί νά πιάσεις νά φτερνίζεσαι ἀπό τά γέλια ὡς πού νά σθήσεις τά ψηφιά μου μέ τό σάλια σου. Ο Θεός νά τό δώσει...

Τά κάτω - κάτω, ὁ θανατωμένος ἦταν ἕνα πρόστυχο πούλουδα – ἕνας κακός λύκος, πού κουρέλιασε τό κορμί του μέσα στά θουνό, μέχρι πού ὁ διάολος κατάφερε στό τέλος νά χόψει τήν ψυχή του... Αμ' γι' αὐτήν τήν αἰτία καταπιάνουμαι κ' ἐγώ, ἕνας ταπεινός λεβῆτης, νά γίνω ἰστορικός του – τέτοιο μούτρο, τέτοιο ξουράφι! Τό νά ἱστορήσει κανένας τή θανή τοῦ Μεγ' Αλέξανντρου, εἴτε τό πώς στερήθηκε ὁ κόσμος κανένα ἀκριβό ὑποκείμενο σάν τόν σουλτάνο τῆς Μοδαγασκάρης ἡ σάν τόν σέχη τῆς ξακουστῆς Φουμορόλας, εἴτε σάν τόν αὐτοκράτορα τοῦ Καλμούκ, πού λοξέψανε τά μάτια τους νά τόν μοιρολογόνε ἕνα σωρό μιλιούνια μυξάρηδες, ἕνα τέτοιο πράμα θέλει κεφάλι γερό σά σιδερόπετρα. Μά γιά κείνον τόν λωποδύτη ἐγώ φτόνω καί περσεύω. Ναίσκε, τοῦ πέφτω πολύς. Ἴσως ἴσως ἀπορέσεις κιόλας μέ τό πώς νοιάζουμαι γιά τήν ψυχή τοῦ Φόβου· γιατί, στ' ἀλήθεια, κανένας ἱστορικός, καθόσο ξέρω δέ νοιάζεται τούς ἀνθρώπους του, μιά φορά πού τούς ἔθαλε ἀτό λάκκο· κ' ἔτσι ὁρμόζει γιά τά σπουδαία κείνα προσώπατα. Μά ἐδῶ, ὁ συφορισμένος ὁ Φόβος ἦτανε μιά ψυχή σακατεμένη, μιά νυχτερίδα, ἕνας τυφλοπόντικας, πού σκάθει τώρα τό μούρο χώμα τῆς Κόλασης καί σφυρίζει ξεχασμένος ὁπ' τή σπλάχνιά τοῦ Θεοῦ.

Κι αὐτός ὁ κουρελιάρης νά συλλογιέσαι πώς πέρασε τή ζωή του μέσα στ' ἀσήμι, σιμά στήν Κοζάλα. Ο διάολος νά μέ πάρει, ἀν κατάλαθε ποτές τί σκάλιζε, ἀσήμι ἡ κοπριά. Ο διάολος νά μέ πάρει, καλά λέω, μιά φορά πού αὐτός ὁ φουκαράς τόν πήρε ὁ διάολος δίχως νά 'χει μισό ριάλι στήν τσέπη. Τί νά' πεῖς; Ενα τέτοιο χαμένο κορμί δέν ἤθελε στρέξει νά τό θάλει σπίτι του οὐτε κ' ἕνας ἀνθρωπος ἀκόμα, δίχως μισό ριάλι στήν τσέπη, πολύ περισσότερο ὁ διάολος! Οἱ μίνες ἤτανε χτήμα τοῦ κουθέρνου, κ' εἶναι ν' ἀπορέσεις μέ τά παλιόσπιτα καί μέ τό κουρελαριό τῆς Κοζάλας...

Τόν σκοτώσανε στά 1834. Ετυχε νά θρεθῶ ἐκεῖ περαστικός, καί πήγα νά δῶ, ὁπως ὅλος ὁ κόσμος τόν λησταῖ, πού τόν εἶχανε πιάσει λίγες μέρες πρίν. Ο μπιρμπάντης! Εθαζες στοίχημα πώς πάς νά προσκυνήσεις τό Χριστό. Τά γενάκια του ἐστριθαν μπούκλες - μπούκλες. Λές κ' ἤτανε ὁ ἴδιος ὁ Χριστός – λές κ' ἤτανε ἕνας ζωντανός Χριστός. Χαμογέλαγε, ὁπως κάπνιζε μέ τήν ἡσυχία του ἕνα μακρύ τσιγάρο, μά τά μάτια του, ὁ Θεός νά δώσει νά χάσω τά δικά μου, ἀν δέν ἤτανε τά μάτια ἑνούς λοφιοῦ...

Ο δικαστής πού ἤθελε τόν κρίνει ἤτανε παλιός μου σχετικός. Αὐτός ἤτανε ὅλος - ὅλος ὁ Juez de Letras στήν Κοζάλα. Από κείνον ἔμαθα πώς θά τόν δίκαζε αὐρία κατά τό μεσημέρι.

Ἴσως - ἴσως τό μεσημέρι αὐτό ἤρτε γληγορότερα γιά τόν Φόβο παρά γιά μένα. Κείνος ἤτανε κιόλας μέσα σόν ἐφταξα.

⁂

ΑΝ βλέπατε τό δικαστήριο, δέ θά κρατιόσαστε· θά φωνάζατε: Ζήτω ἡ Μέξικα! Ωστόσο ἐγώ ἀνοιξα μονάχα τό στόμα μου καί κοίταζα τά καθέκαστα. Τά ἐπιπλα ἤτανε ἕνα κρεβάτι πού κρεμότανε ἀπό δυό δοκάρια τῆς σκεπῆς, δυό σκαμνιά ἀπό καλάμι τῆς Ἰντίας κ' ἕνα τραπέζι κουτσό.

Πίσω ἀπ' τό τραπέζι καθότανε ἕνα γερο-τάκι στραγγισμένο σάν τσίρος, μ' ἕνα μούτρο ὅλο ζάρες, λές κ' ἤτανε τσαλακωμένο χαρτί. Ακούμπαγε τό πηγούνι στό δεξί του χέρι καί, μ' ὅλο πού τά ρούχα του ἤτανε τριμμένα καί μπαλωμένα, μέσ' στούς ρέστους κουρελιόρηδες φάνταζε σάν κάτι. Αὐτός ἤτανε ἀ Juez de Letras! Ἀπάνου ἀτό τραπέζι βρισκότανε ἕνα κουτί σπίρτα πλόγι σ' ἕνα μάτσο τσιγάρα πού τά περσότερα ἤτανε ξεκοιλιασμένα, κ' ἕνα καλαμάρι σκονισμένο, μ' ἕνα λιγδιασμένο κοντυλοφόρο.

Ο Ἰγνάτιος καθότανε σ' ἕνα σκαμνί καί στό ὀπίσθιά του, ἀπάνου στήν ψάθα, ἤτανε ξαπλωμένοι οἱ δυό χωροφύλακες πού τόν φυλάγανε στριφτοντας ἀπό 'να τσιγάρο. Ο κόσμος οὐρλιαζε ἕνα γύρω, οἱ θρισιές σφεντονιζότανε ἀπό παντοῦ σά ρουκέτες, οἱ γροθιές κατεθοίνανε ἀπάνω στά κεφάλια – κάτι γροθιές σάν ἐγγλέζικες πατάτες.

Τά γερο-τάκι, ὄχι καί μέ πολλή ἐπισημότητα, γύρισε κατά τόν Φόβο.

«Αἰ λοιπόν, παλληκαρά μου, τωρα θά σέ κρίνουμε, αἴ,».

«Μέ συμπάθιο, ἀφεντικό!» εἶπε ἀ Ἰγνάτιος· καί, δίχως νά δώσει ὁπόκριση, δέν ἤταν λίγες οἱ φορές πού ἀνεθάστηκαν ἔργα Ἑλλήνων συγγραφέων πού γράφηκαν εἰδῆλά γιά τό θίσσο αὐτό. Κι ὁκόμη θά πρέπει νά εἰπωθεῖ πώς διάσημοι ἠθοποιοί τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου, σάν τό Νέζερ, τό Λογοθετίδη καί ἄλλους, συνεργάστηκαν μέ τήν Αλίκη καί τόν Κώστα Μουσούρη.

Οἱ περιπέτειες τοῦ θιάσου ἀρχισαν μέ τή δικτατορία τοῦ Μεταξά. Ἀπά τήν ἀρχή κιόλας οἱ δύο καλλιτέχνες εἶχαν προθλήματα. Πρώτα μέ τό ἔργο τοῦ Σέργουντ «Η ἡδονή τῶν ἡλιθίων», πού ματαιώθηκαν δύο πρεμιέρες του. Αργότερα δημιούργησε κι ἄλλο ἐπεισόδιο. Λέει σχετικά ἀ Ἰγνάτιος: *«Ο Μεταξάς ἔστειλε τόν ἀστυνόμο νά μέ ἰδεῖ καί νά μέ ἀκούσει νά διαβάζω τό ἔργο τοῦ Σέρουντ. Ἀφοῦ τό διάβασε, ἔφυγε χωρίς νά πεῖ τίποτα. Τό ἑσπέρας μέ κάλεσε τό ἀστυνομικό γραφεῖο καί μέ ἐρώτησε ἄν ἔχω ἀντίρρηση νά ἀλλάξω τό ὄνομα τοῦ ἔργου. Τό ἀστυνομικό γραφεῖο ἔστειλε τό ὄνομα τοῦ ἔργου στόν Μεταξά καί ἐκεῖνος ἔγραψε τό ὄνομα τοῦ ἔργου μέ τό χέρι του. Τό ὄνομα τοῦ ἔργου ἦταν «Ἡ ἀθανασία τοῦ Σωκράτη». Ἔτσι ἔγινε ἡ πρεμιέρα τοῦ ἔργου. Ἡ ἀστυνομία ἔστειλε ἀστυνομικούς νά παρακολουθοῦν τό ἔργο